

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Poprawa egzekwowania praw własności intelektualnej na rynku wewnętrznym”

COM(2009) 467 wersja ostateczna

(2011/C 18/19)

Sprawozdawca: **Daniel RETUREAU**

Dnia 11 września 2009 r. Komisja, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Poprawa egzekwowania praw własności intelektualnej na rynku wewnętrznym”

COM(2009) 467 wersja ostateczna.

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię dnia 2 marca 2010 r.

Na 462. sesji plenarnej w dniach 28-29 kwietnia 2010 r. (posiedzenie z 29 kwietnia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 132 do 5 – 4 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Zalecenia i wnioski

1.1 Komitet ubolewa nad tym, że nowe fakty, takie jak ratyfikacja przez Unię i państwa członkowskie „traktatów internetowych” Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO), tzn. traktatu WIPO o prawie autorskim (WCT) i traktatu WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach (WPPT), nie mogły zostać uwzględnione w propozycjach Komisji.

1.2 EKES chciałby także być informowany o trwających obecnie negocjacjach w sprawie ACTA (*Anti-counterfeiting trade agreement* – Umowy handlowej dotyczącej zwalczania obrotu towarami podrobionymi) oraz o różnicach między tą umową a ratyfikowanymi niedawno traktatami WIPO, zwłaszcza w odniesieniu do części ACTA dotyczącej internetu, i dyrektywą 2004/84/WE w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej ⁽¹⁾.

1.3 Komitet odnotowuje zamiar Komisji, by zorganizować wkrótce spotkanie zainteresowanych stron, i wyraża nadzieję, że dojdzie do niego jak najszybciej i przed podjęciem jakiegokolwiek ostatecznej decyzji; należy też jak najszybciej włączyć w omawiane działania Parlament Europejski.

1.4 Komitet sprzeciwia się przyjęciu jakiegokolwiek odrębnego systemu przepisów ingerującego w życie prywatne – takiego, jaki został wprowadzony w prawodawstwie części państw członkowskich w odniesieniu do wykonywania prawa autorskiego w internecie. Zaleca natomiast aktywne prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych skierowanych do konsumentów, a zwłaszcza do młodzieży.

1.5 Komitet popiera główną propozycję Komisji dotyczącą utworzenia unijnego obserwatorium zajmującego się zjawiskiem

podrabiania i nielegalnego kopiowania. Obserwatorium gromadziłoby i rozpowszechniało użyteczne informacje na temat praktyk fałszerzy oraz zapewniało specjalne wsparcie MŚP, będących częstymi ofiarami podrabiania, tak by mogły one uzyskać lepsze informacje o swych prawach.

1.6 Sieć szybkiej wymiany informacji, do której ustanowienia wezwała Rada ds. Konkurencyjności i która funkcjonowałaby w oparciu o system wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI), będzie zdaniem Komitetu bardzo użyteczna, zwłaszcza jeśli państwom członkowskim uda się przewyciężyć napotkane problemy we współpracy administracyjnej; będzie to uzależnione także od skuteczności krajowych punktów kontaktowych. Ponadto Komisja powinna regularnie publikować sprawozdania dotyczące danych zebranych przez obserwatorium i jego działalności.

1.7 Konieczność walki z przestępczością zorganizowaną w dziedzinie podrabiania powinna przełożyć się na wzmocnienie współpracy między służbami celnymi i organami ścigania, z udziałem Europolu na szczelnie UE. Zdaniem Komitetu niezbędne jest istnienie zharmonizowanych europejskich przepisów prawa karnego, pod warunkiem że będzie przestrzegana zasada proporcjonalności między przestępstwem a karą, także w odniesieniu do nielegalnych kopii w internecie. Ta ostatnia kwestia nie powinna prowadzić do powstania przesadnych lub nieproporcjonalnych przepisów w ramach prawodawstwa skierowanego przeciwko nielegalnemu kopiowaniu lub podrabianiu do celów komercyjnych.

1.8 Komitet może zatem poprzeć propozycje Komisji, choć jednocześnie zwraca uwagę na brak przejrzystości w odniesieniu do ACTA i na niepewności wynikające z jednostronnych deklaracji przedstawionych przez wiele państw członkowskich podczas ratyfikacji traktatów WIPO w grudniu 2009 r. Opowiada się za stanowiskiem europejskim, które nie wychodzi poza aktualny dorobek prawny.

⁽¹⁾ Dyrektywa 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r., Dz.U. L 157 z 30.4.2004, s. 45–86 (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV), Polskie wydanie specjalne: rozdział 17, tom 2, s. 32–39.

1.9 Komitet apeluje, zwłaszcza w odniesieniu do utworów osieroconych, o stworzenie systemu ewidencjonowania praw autorskich i praw pokrewnych w regularnie aktualizowanym rejestrze, co pozwoli na łatwe odnajdywanie różnych uprawnionych podmiotów. W systemie tym można by podawać rodzaj i tytuł dzieła oraz poszczególnych właścicieli praw. Wzywa Komisję do zbadania wykonalności takiego działania.

1.10 Komitet nalega wreszcie na stworzenie i efektywne wdrożenie we wszystkich państwach członkowskich patentu Unii Europejskiej, który byłby znacznie skuteczniejszym i prostszym sposobem ochrony niematerialnych praw MŚP związanych z innowacjami.

2. Propozycje Komisji

2.1 Komisja podkreśla konieczność poprawy egzekwowania praw własności intelektualnej (PWI) w społeczeństwie opartym na wiedzy. Ochrona PWI w Unii i na szczeblu międzynarodowym (TRIPS⁽²⁾), konwencje sektorowe) musi zostać wzmocniona ze względu na rosnącą wartość tych praw dla przedsiębiorstw – czy to dla dużych firm, czy dla MŚP. Nowe przedsiębiorstwa mogą w ten sposób chronić swe niematerialne aktywa i na tej podstawie uzyskiwać środki finansowe lub pożyczki na rozpoczęcie działalności.

2.2 UE musi je wspierać, tworząc otoczenie dla własności intelektualnej (WI), które chroniłoby europejskie talenty i stwarzało możliwości dla przedsiębiorstw i badań uniwersyteckich oraz firm odpryskowych (*spin-offs*) istniejących wokół ośrodków uniwersyteckich⁽³⁾.

2.3 Wartość PWI sprawia, że przyciągają one fałszerzy i piratów, którzy sięgają po różne środki, wśród których jest też internet, stanowiący istotne narzędzie światowego rynku nielegalnych produktów. Hamuje to innowacje i zagraża miejscem pracy, a także ma dramatyczne skutki ekonomiczne dla przedsiębiorstw, zwłaszcza w okresie kryzysu gospodarczego.

2.4 Rynek nielegalnych produktów wyszedł od „tradycyjnie” kopiowanych czy podrabianych towarów (film, moda, muzyka, oprogramowanie, produkty luksusowe) i rozciągnął się na nowe towary przeznaczone do masowej konsumpcji, takie jak artykuły spożywcze, artykuły higieniczne, części zapasowe do aut, zabawki oraz różnego rodzaju sprzęt techniczny, elektroniczny itd.

2.5 Zjawisko to nie ominęło także sektora zdrowia, gdzie pojawiają się fałszywe leki, które mogą stanowić zagrożenie dla ludzi.

2.6 Skutki podrabiania i handlu nielegalnymi kopiami są coraz bardziej niepokojące, zwłaszcza że w piractwo bardzo silnie zaangażowane są zorganizowane grupy przestępcze.

2.7 Wdrożono wspólnotowe ramy prawne, których elementem jest dyrektywa 2004/48/WE⁽⁴⁾ w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej; dokonano harmonizacji

przepisów prawa cywilnego; wniosek dotyczący sankcji karnych jest obecnie przedmiotem dyskusji w Radzie; unijne rozporządzenie dotyczące działań organów celnych pozwala na zatrzymywanie nielegalnych towarów i nakładanie odpowiednich kar za handel nielegalnymi kopiami; Komisja prowadzi ponadto obecnie konsultacje z państwami członkowskimi na temat ulepszenia tego rozporządzenia.

2.8 Komisja chce w ramach europejskiego globalnego planu dotyczącego walki z podrabianiem i piractwem przyjąć dodatkowe środki pozalegislacyjne, zgodnie z rezolucją Rady ds. Konkurencyjności z dnia 25 września 2008 r.

2.9 Zgodnie z wnioskami eksperckiej grupy doradczej, która w swych ustaleniach zwróciła uwagę na szczególną sytuację MŚP, Komisja pragnie zwiększyć wsparcie w zakresie ścigania sprawców naruszeń PWI i planuje szereg projektów, których celem jest pomoc MŚP we włączeniu PWI do ich strategii innowacyjności i zarządzania wiedzą.

2.10 W wymiarze globalnym Komisja opracowuje strategię egzekwowania PWI w krajach trzecich (np. porozumienia UE – Chiny dotyczące zwalczania obrotu towarami podrabionymi, inicjatywy dotyczące kontroli celnej). Uruchomiono punkt pomocy w zakresie praw własności intelektualnej dla MŚP działających w Chinach (ang. *China IPR SME Helpdesk*).

2.11 Konieczna jest konsolidacja partnerstw publiczno-prywatnych (PPP) z myślą o stworzeniu europejskiej strategii uwzględniającej bardziej partycypacyjne podejście. Po konferencji wysokiego szczebla, która odbyła się w maju 2008 r., Komisja opublikowała europejską strategię w zakresie praw własności przemysłowej, a Rada ds. Konkurencyjności przyjęła wspomnianą wyżej rezolucję w sprawie walki z podrabianiem i piractwem i wezwała Komisję, aby ta wzmocniła działania na granicach UE we współpracy z państwami członkowskimi.

2.12 Szczególnie trudno jest jednak zgromadzić kompleksowe informacje na temat charakteru i skali zjawiska podrabiania i handlu nielegalnymi kopiami oraz ocenić jego faktyczny wpływ na naszą gospodarkę. Trudno jest zbierać i syntetyzować informacje znajdujące się w posiadaniu różnych krajowych organów, z wyjątkiem tych gromadzonych przez Komisję, dotyczących zatrzymań na granicach, które jednak pokazują jedynie wycinek rzeczywistości. Konieczne jest poszerzenie dostępnego zasobu danych źródłowych, aby w sposób dogłębniejszy ocenić globalne, a także lokalne konsekwencje nielegalnych działań związanych z podrabianiem oraz zrozumieć, dlaczego niektóre produkty, sektory i obszary geograficzne są narażone na to zjawisko bardziej niż inne. Pozwoliłoby to opracować lepiej ukierunkowane programy działania.

2.13 Rada ds. Konkurencyjności zaleciła stworzenie europejskiego obserwatorium zajmującego się zjawiskiem podrabiania i piractwa, aby zgromadzić precyzyjniejszą wiedzę na ten temat. Komisja tworzy obecnie takie obserwatorium w celu zebrania wszelkich możliwych informacji na temat naruszeń PWI, ale sądzi, że rolę obserwatorium należy zwiększyć i uczynić je platformą skupiającą przedstawicieli krajowych organów i zainteresowane strony w celu wymiany wiadomości i wiedzy specjalistycznej na temat najlepszych praktyk, opracowywania wspólnych strategii walki z podrabianiem i piractwem oraz przedstawiania zaleceń decydom politycznym.

⁽²⁾ Międzynarodowe porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej, w tym dotyczących handlu podrabianymi towarami (TRIPS).

⁽³⁾ Zob. INT/325 w Dz.U. C 256 z 27.10.2007 s. 17; INT/448 w Dz.U. C 218 z 11.09.2009 s. 8; INT/461 w Dz.U. C 306/2009 s.13 i INT/486 (opinia jeszcze niepublikowana).

⁽⁴⁾ Dz.U. L 157 z 30.4.2004, s. 45-86 (opinia EKES-u w Dz.U. C 32 z 5.2.2004, s. 15).

2.14 Aby obserwatorium stało się ważnym instrumentem, powinno być miejscem ścisłej współpracy między Komisją, państwami członkowskimi i sektorem prywatnym, a ponadto wносить wkład w partnerstwo z organizacjami konsumenckimi z myślą o opracowywaniu praktycznych zaleceń dla konsumentów oraz prowadzeniu działań uświadamiających. Dostępne publicznie sprawozdania roczne pomogą społeczeństwu zrozumieć problemy i sposoby ich rozwiązywania.

2.15 Komisja opisuje następnie rolę obserwatorium w osiągnięciu opisanych wyżej celów.

2.16 Obserwatorium powinno stanowić platformę przeznaczoną dla wszystkich zainteresowanych stron; każde państwo członkowskie będzie miało jednego przedstawiciela, reprezentowane będzie także szerokie spektrum organów europejskich i krajowych. Do udziału w nim zostaną zaproszeni przedstawiciele sektorów gospodarki, które są najbardziej dotknięte problemem i mają największe doświadczenie, przedstawiciele konsumentów oraz MŚP.

2.17 Spójne egzekwowanie PWI wymaga rzeczywistej, wzmocnionej i nasilonej współpracy administracyjnej w odniesieniu do zjawiska podrabiania i piractwa oraz prawdziwego partnerstwa na rzecz wdrażania rynku wewnętrznego bez granic. W związku z tym konieczne jest stworzenie skutecznej sieci punktów kontaktowych w całej UE.

2.18 Także wewnątrz państw członkowskich konieczna jest lepsza współpraca w zakresie walki z podrabianiem towarów. Trzeba w tym celu wyznaczyć krajowych koordynatorów posiadających jasno określone uprawnienia.

2.19 Należy też promować przejrzystość struktur krajowych ze względu na kontakty transgraniczne, aby ułatwić podejmowanie działań okradzionym przedsiębiorstwom. Krajowe urzędy ds. prawa własności przemysłowej i prawa autorskiego także mają do odegrania istotną rolę w działaniach informacyjnych. Muszą też podjąć się nowych zadań, takich jak podnoszenie świadomości i konkretne wsparcie dla MŚP, we współpracy z Europejskim Urzędem Patentowym, innymi urzędami krajowymi oraz Urzędem Harmonizacji Rynku Wewnętrznego w odniesieniu do znaków towarowych.

2.20 Rada ds. Konkurencyjności wezwała również Komisję do ustanowienia transgranicznej sieci na potrzeby szybkiej wymiany kluczowych informacji w oparciu o krajowe punkty kontaktowe i nowoczesne narzędzia wymiany informacji. Wszystkie właściwe agencje i wszystkie krajowe urzędy ds. własności intelektualnej będą musiały mieć dostęp do elektronicznej sieci szybkiej wymiany informacji na temat naruszeń PWI.

2.21 Komisja analizuje, jaki interfejs byłby odpowiedni oraz jak można wykorzystać istniejącą sieć systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI), aby umożliwić sprawną wymianę kluczowych informacji.

2.22 Komisja wymienia wszystkie poważne konsekwencje naruszeń PWI i chce w ten sposób zachęcić właścicieli takich praw i wszystkie zainteresowane strony zajmujące się dystry-

bucją towarów do połączenia sił w walce z podrabianiem i piractwem, co leży w ich wspólnym interesie. Jednym z działań do rozważenia mogłoby być zawieranie dobrowolnych porozumień na rzecz oddolnego zwalczania zjawiska podrabiania i piractwa oraz znalezienie rozwiązań technologicznych służących wykrywaniu podrobionych towarów. Porozumienia takie mogłyby wykraczać swym zasięgiem poza terytorium europejskie. Wdrażane działania muszą oczywiście ściśle mieścić się w granicach prawa.

2.23 Sprzedaż podrabianych towarów przez internet stwarza szczególnego rodzaju problemy. Komisja zainicjowała zorganizowany dialog z udziałem zainteresowanych stron, gdyż internet zapewnia fałszerzom i piratom szczególną elastyczność, pozwala im działać na szczeblu światowym i wymykać się prawu lokalnemu. Odbywane obecnie i w przyszłości spotkania mają na celu opracowanie konkretnych procedur, które w ramach dobrowolnych porozumień umożliwią narzucenie obowiązku usuwania z platform internetowych ofert podrobionych towarów. Jeśli nie dojdzie do porozumienia między właścicielami marek i firmami internetowymi, Komisja będzie musiała rozważyć rozwiązania legislacyjne, w szczególności w kontekście dyrektywy w sprawie egzekwowania PWI.

3. Uwagi Komitetu

3.1 Propozycje Komisji dotyczą ochrony PWI należących do europejskich MŚP. Komitet sądzi, że faktycznie potrzebują one szczególnego wsparcia w zakresie egzekwowania ich praw zgodnie z obowiązującym prawem i dyrektywą 2004/48. Niestety nadal brakuje elementów z zakresu prawa karnego i byłoby wskazane, aby państwa członkowskie poszukały wyważonego i proporcjonalnego rozwiązania. Komitet ma nadzieję, że w oparciu o TFUE⁽⁵⁾ opracowany zostanie odpowiedni sposób wsparcia działań podejmowanych przez właścicieli praw niematerialnych.

3.2 Obserwatorium powinno pomóc w zwalczaniu wszelkich form naruszenia PWI, niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa, zwracając jednak szczególną uwagę na specyficzne potrzeby MŚP.

3.3 Niektóre propozycje, jak np. dobrowolne porozumienia, są już realizowane, inne pozostają jeszcze w fazie projektów. W komunikacie nie podkreślono przeszkód pojawiających się w niektórych dziedzinach, takich jak współpraca administracyjna, która w wielu przypadkach wydaje się nie przebiegać w sposób zadowalający.

3.4 Ostatnio pojawił się nowy element w związku ze zjawiskiem nielegalnego kopiowania i podrabiania z wykorzystaniem internetu: Unia Europejska i państwa członkowskie ratyfikowały w grudniu ubiegłego roku „traktaty internetowe” WIPO, co w zasadzie oznacza ujednolicenie europejskiego prawa obowiązującego w tej dziedzinie, choć różnorodne deklaracje krajowe przedstawione przy okazji ratyfikacji mogą zagrozić jednolitemu podejściu na szczeblu wspólnotowym. Traktaty te wymagają zwalczania kopiowania i podrabiania do celów komercyjnych, podobnie jak dyrektywa 2004/48 dotycząca praw autorskich i praw pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym.

⁽⁵⁾ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

3.5 Jednocześnie trwają „potajemne negocjacje” między USA, UE i kilkoma „wybranymi” państwami z myślą o przyjęciu międzynarodowego traktatu na rzecz walki z podrabianiem (ACTA), który zdaniem strony amerykańskiej powinien w dużym stopniu przypominać amerykańską ustawę *Digital Millenium Copyright Act* (DMCA). Potajemny charakter tych negocjacji ma – zgodnie ze słowami negocjatorów amerykańskich – zapobiec pojawieniu się fali sprzeciwu w społeczeństwie obywatelskim USA i w Europie. Europejscy konsumenci, których organizacje nie zaproszono na negocjacje, i europejskie przedsiębiorstwa potępiają te nieprzejrzyste i niedemokratyczne procedury⁽⁶⁾, które pod przykrywką walki z podrabianiem w internecie (jest to jeden z rozdziałów w projekcie traktatu) mogą doprowadzić do prawdziwej kontroli policyjnej – w tym prowadzonej przez służby prywatne – całej wymiany handlowej i komunikacji przez internet. Ponadto, zgodnie z niektórymi źródłami, znika rozróżnienie między handlem podróbkami a posiadaniem kopii na użytek prywatny. W sytuacji gdy lobby producentów północnoamerykańskich ma stały dostęp do negocjacji, trzeba pilnie zapewnić ich przejrzystość, aby pozwolić społeczeństwu obywatelskiemu przedstawić jego zdanie na ten temat.

3.6 EKES chciałby także być informowany o przebiegu dyskusji i o aktualnie omawianych propozycjach oraz mieć możliwość wypowiedzenia się na ich temat. Nie byłoby dobrze, gdyby kontrowersyjne zapisy amerykańskiej ustawy DMCA zostały przeniesione do międzynarodowego traktatu, który stałby się konkurencją dla traktatów WIPO i zwiększył niejasności w kwestii praw autorskich i praw pokrewnych na szczeblu europejskim i międzynarodowym. W każdym razie stanowisko UE nie powinno wychodzić poza aktualny dorobek prawny.

3.7 Zdaniem Komitetu system dotyczący praw autorskich w internecie nie powinien dawać właścicielom praw możliwości kontrolowania wykorzystania technologii – a taką tendencję można zaobserwować obecnie we wspomnianych wyżej przepisach krajowych – ani pozwalać im na ingerowanie w prywatną komunikację. Zbyt długi okres objęcia ochroną (50–75 lat po śmierci autora lub nawet 75 lat w przypadku osoby prawnej) oraz nadmierne prawa przyznawane międzynarodowym koncernom rozrywkowym w zakresie kontroli masowych środków przekazu mogłyby wyraźnie zahamować innowacje i rozwój technologii i nie stworzyłyby otoczenia otwartego dla konkurencji. Celem ochrony jest zagwarantowanie

sprawiedliwego wynagrodzenia autorom i wykonawcom, a nie pewnych, stałych dochodów i prawa ingerencji dystrybutorom.

3.8 Komitet opowiada się za ujednoczeniem prawa autorskiego na tradycyjnej podstawie, bez ustanawiania szczególnie rygorystycznego systemu dla internetu.

3.9 Komitet sugeruje wprowadzenie obowiązku rejestracji, na przykład w ramach europejskiego prawa autorskiego, w zharmonizowanym, aktualizowanym co 10 lub 20 lat rejestrze praw autorskich i praw pokrewnych, w zamian za niewielką opłatą przeznaczoną na pokrycie kosztów dokonania wpisu, tak by znane były nazwiska właścicieli praw oraz ich adresy. Taki instrument, dostępny bez ograniczeń i stale uaktualniany, ułatwiłby ponowne wykorzystanie utworów osieroconych, ich tłumaczenie i transponowanie na inne media przez wszystkie przedsiębiorstwa zainteresowane ich komercyjną eksploatacją, które w ten sposób mogłyby łatwiej uzyskać niezbędne licencje i zezwolenia.

3.10 Przyczyniłoby się to także do zachowania dzieł (filmów, taśm magnetycznych itp.), zwłaszcza jeśli utwory są zapisane na nietrwałych nośnikach. Utwory często giną, nie są nigdy ponownie publikowane ani wykorzystywane, a w wypadku niektórych nośników, na przykład starych taśm filmowych, mogą po prostu bezpowrotnie zniknąć.

3.11 Prawa autorskie wyróżniają się już choćby tym, że nie ma konieczności ich rejestrowania ani ponoszenia za nie opłat, inaczej niż w przypadku patentów czy innych praw własności przemysłowej. Różnią się od nich także długością obowiązywania, często nadmierną, jeśli wziąć pod uwagę potrzeby innowacji i wymiany wiedzy w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy. Komitet opowiada się za ewidencjonowaniem praw autorskich i praw pokrewnych, z podaniem rodzaju i tytułu dzieła, związanych z nim praw autorskich i praw pokrewnych oraz nazwisk i adresów właścicieli praw. Wpis ten byłby aktualizowany, o ile to możliwe, co 10 lub 20 lat, za niewielką opłatą przeznaczoną na pokrycie faktycznych kosztów jego dokonania. Dzięki temu każdy, kto chciałby wykorzystać dany utwór do celów komercyjnych, mógłby łatwiej uzyskać konieczne licencje i zezwolenia. Prawa autorskie są często mylone z prawami własności, powinny być jednak rozumiane jako czasowy monopol na eksploatację i wyłączne prawo do udzielania licencji na eksploatację chronionych dzieł przez okres ochrony.

Bruksela, 29 kwietnia 2010 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI

⁽⁶⁾ Deklaracja w sprawie ACTA, europejskich konsumentów, dialogu transatlantyckiego (zob. strona internetowa europejskiej organizacji konsumenckiej BEUC).